

How should we interpret ridiculous transactions? The case of massive overpayment Bava Batra 78a

The Gemara suggests that the overpayment which is obvious to the buyer is not considered *ona'ah*, and the transaction is valid. This is because we assume that the buyer was aware of the overpayment for the item and was willing to give the extra money that they paid as a gift. This raises the question, which comes up in different places in Shas, of how we should interpret the intentions of people who are party to a transaction that is exaggerated, ridiculous, nonsensical, etc. In this shiur, we will look at a few such examples in Shas that are not only about *ona'ah*.

Questions? Comments? Email dinanddaf@gmail.com

1. בבא בתרא עח.

כי אמור רבנן אונאה וביטול מקח בכדי שהדעת טועה אבל בכדי שאין הדעת טועה לא. אימור מתנה יהב ליה.
The rabbis apply *ona'ah* and invalidating a sale if the disparity between a fair price and the current sale price is within the range that a person might mistakenly think it is a fair price, but if the disparity is not something that someone would mistake for a fair price, they do not. In the latter case, we assume that the buyer has given the extra money as a gift.

2. בבא מציעא סג:

ואמר רב נחמן האי מאן דאוזיף פשיטי מחבריה ואשכח ביה טופינא, אי בכדי שהדעת טועה מיחייב לאהדוריה ליה, ואי לאו מתנה בעלמא הוא דיהיב ליה. היכי דמי בכדי שהדעת טועה? אמר רב אחא בריה דרב יוסף בעישורייתא וחמשייתא. אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי ואי איניש תקיפא הוא דלא יהיב מתנה, מאי? א"ל דלמא מיגזל גזליה ואבלע ליה בחשבון, דתניא הגוזל את חבירו והבליע לו בחשבון יצא. ואי איניש דאתי מעלמא דלא שקיל וטרי בהדיא מאי? א"ל דלמא איניש אחרינא גזליה ואמר ליה כי יזיף פלוני פשיטי מינך אבלע ליה בחשבון.

And Rav Nachman said: One who borrowed small coins from their fellow and found extras inside, if it is an amount that could be a mistake, the borrower must return it to the lender, and if not, we assume that the lender was giving the borrower a gift. What is the amount that is likely to be a mistake? If it's an extra ten or an extra five (when the denominations of the loan are in tens or fives - i.e., the lender accidentally put an extra bundle of ten in or an extra bundle of five). Rav Aha son of Rava said to Rav Ashi: What if the lender is a tough person who is unlikely to give a gift? He responded: Maybe he had stolen from this borrower in the past and is returning the money by including it in the loan, as it a baraita taught: One who steals from their fellow and returns the money included in some other amount has fulfilled their obligation to return the money. But what if this lender has never had any dealings with the borrower before (so it's unlikely that the lender stole money from the borrower in the past)? He responded: Maybe a third party had stolen from this borrower and asked this lender to return the money in their loan to the borrower.

3. קידושין מו:

איתמר המקדש אחותו רב אמר מעות חוזרים ושמואל אמר מעות מתנה. רב אמר מעות חוזרים: אדם יודע שאין קידושין תופסין באחותו וגמר ונתן לשם פקדון. ולימא לה לשום פקדון? סבר לא מקבלה. ושמואל סבר מעות

מתנה: אדם יודע שאין קידושין תופסין באחותו וגמר ונתן לשום מתנה. ונימא לה לשום מתנה? סבר כסיפא לה מילתא.

One who betrothes his sister: Rav said that the money is returned, while Shmuel said the money is a gift. Rav said the money is returned: he knows that betrothal does not work on his sister, and he decided to give her the money as a deposit. So why doesn't he just tell her that? He thought she wouldn't accept it. And Shmuel held that the money is a gift: he knows that betrothal does not work on his sister, and he decided to give her the money as a gift. So why doesn't he just tell her that? He thought it would be embarrassing for her (to have to receive money as a gift).

4. בבא מציעא טו:

הכיר בה שאינה שלו ולקחה: אמר רב מעות יש לו שבח אין לו, ושמואל אמר אפילו מעות אין לו. במאי קמיפלגי? רב סבר אדם יודע שקרקע אין לו וגמר ונתן לשום פקדון. ונימא ליה לשום פקדון? סבר לא מקבל. ושמואל סבר אדם יודע שקרקע אין לו וגמר ונתן לשום מתנה. ונימא לי לשום מתנה? כסיפא ליה מילתא. והא פליגי ביה חדא זימנא דאיתמר המקדש את אחותו רב אמר מעות חוזרין ושמואל אמר מעות מתנה...צריכא דאי איתמר בהא בהא קאמר רב דלא עבדי אינשי דיהבי מתנות לנוכראה אבל גבי אחותו אימא מודה ליה לשמואל, ואי איתמר בהך בהך קאמר שמואל אבל בהא אימא מודה ליה לרב. צריכא.

If a seller recognized that the land did not belong to the buyer (i.e., it was stolen), but the seller bought it anyway: Rav said: the buyer can demand the money back but cannot demand reimbursement for money spent on enhancing the field; while Shmuel said: the buyer cannot even demand their money back. What are they arguing about? Rav held that a person knows that the land doesn't belong to the seller and decided to give the money to the seller as a deposit. So why not just tell the seller that? The buyer thinks the seller won't accept the deposit. And Shmuel held that a person knows that the land doesn't belong to the seller, and the buyer decided to give the money to the seller as a gift. So why not just tell the seller that? It may be embarrassing to the seller to receive a gift. But didn't Rav and Shmuel already argue about this in the case of one who betroths his sister: Rav said the money is returned, while Shmuel said the money is a gift...We need their argument in both cases, because perhaps Rav would only say the money is a deposit in the case of the stolen land because it is unusual for people to give gifts to strangers/non-relatives, but in the case of betrothing one's sister, Rav would follow Shmuel that the money is a gift; likewise, perhaps Shmuel would only think the money is a gift in the case of betrothing a sister, but he would agree with Rav that it is a deposit in the case of the stolen land. Therefore, we need their argument in both cases.

Understanding Rav's opinion - Why doesn't he argue in the cases of *ona'ah* and the lender giving extra money?

5. תוספות בבא בתרא עח. ד"ה "אבל בכדי"

אומר ריב"ם דליכא למיפרך מהכא לרב דאמר בפרק האשה (קידושין דף מו: ושם) גבי מקדש אחותו אדם יודע שאין קדושין תופסין באחותו וגמר ונתן לשם פקדון דהתם אין המעשה קיים כל עקר, אבל הכא לענין צמד המקח קיים ואין סברא שמעות הצמד לא יחזיר והמותר יחזיר

Rivam (R. Yitzchak ben Meir) says that one cannot use our case to challenge Rav's opinion in Kiddushin (46b) that one who betrothes his sister is giving her a deposit because in that

situation, the action (i.e., the betrothal) is not at all existent (and therefore saying that the money is a deposit is logical), whereas in this cases regarding the yolk, the transaction is existent, and it is not logical to say that the worth of the yolk shouldn't be returned, but the additional money should be returned.

6. ריטב"א ב"ב עה. ד"ה "ופרקין"

וא"ת והא לוקח שדה והכיר בה שאינה שלו ולקחה קיימא לן די ש לו מעות דלא אמרינן גמר ונתן לשם מתנה. י"ל דשאני התם שאין שם דבר שיחול המכר עליו, ולהכי אמרינן שלא נתן אלא לשם פקדון מה שאין כן בזה. And if you ask: But why in the case of one who buys land they know is stolen do we say that the money was just a deposit rather than saying the money is a gift? We might answer that the land case is different because there, there is nothing for the transaction to apply to, and therefore, we says that the money was only given as a deposit, which is not the case regarding the yolk and the cattle.

7. תוספות בבא בתרא עה. ד"ה "אבל בכדי" (המשך)

ומיהו האי שינוייא לא שייך באיזהו נשך (ב"מ דף סג:) גבי האי מאן דיזיף פשיטי מחבריה ואשכח יתירתא אם בכדי שאין הדעת טועה לא צריך לאהדורי אימור במתנה יהבה ניהליה. וי"ל דהתם ליכא למימר דפקדון הוא שאינו יודע שיחזור וימנה אותם, ועוד אפילו יודע מסתמא כיון דלא הודיעו שהן יתירות אין דעתו לתבעו. But this explanation does not account for why Rav does not argue that the money is a deposit in the case of the borrower who finds extra money in the loan. Why do we say there that the money is a gift rather than a deposit, and the borrower need not return it? We might answer that in the case of the extra money in the loan it is not a deposit because the lender doesn't know that the borrower will count it; moreover, even if the lender knows that the borrower will count it, because the lender didn't tell the borrower about the money, we assume that the lender will not demand it back.